УДК 342.5 (477)
DOI https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-1/10

Синицин П.М.
Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В ІНТЕРПРЕТАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Статтю присвячено характеристиці принципів застосування рішень Європейського суду з прав людини Конституційним Судом України в інтерпретаційній діяльності. У статті охарактеризовано співвідношення між принципами інтерпретаційної діяльності Конституційного Суду України та принципами застосування ним у своїй інтерпретаційній діяльності рішень Європейського суду з прав людини. Зазначається, що ці категорії співвідносяться як загальне та конкретне. Автором пропонується визначення принципів застосування рішень Європейського суду з прав людини Конституційним Судом України в інтерпретаційній діяльності як основних засад та імперативних, стійких ідей, якими послуговуються судді Конституційного Суду України при застосуванні рішень Європейського суду з прав людини під час здійснення такої діяльності. Також у статті пропонується виокремити загальні та спеціальні принципи застосування рішень Європейського суду з прав людини Конституційним Судом України в інтерпретаційній діяльності. Зроблено висновок, що до загальних принципів належать: верховенства права, правової визначеності, верховенства конституції, динамічності інтерпретації, справедливості, прямої дії прав і свобод і принцип зв'язаності правом (принцип самообмеження Конституційного Суду України). До спеціальних принципів віднесено принципи дружнього ставлення до міжнародного права, субсидіарності застосування рішень Європейського суду з прав людини, «належності» застосування Конституційним Судом України рішень Європейського суду з прав людини в інтерпретаційній діяльності та принцип «автономності» інтерпретації із застосуванням рішень Європейського суду з прав людини. Зазначається, що належне застосування принципів інтерпретаційної діяльності Конституційним Судом України, у т. ч. із застосуванням рішень Європейського суду з прав людини, має не лише теоретичне, а й практичне значення для вітчизняної правової дійсності та юридичної науки.

Ключові слова: *Конституційний Суд України, рішення Європейського суду з прав людини, принципи інтерпретаційної діяльності, загальні принципи інтерпретаційної діяльності, спеціальні принципи застосування рішень Європейського суду з прав людини Конституційним Судом України в інтерпретаційній діяльності.*

Постановка проблеми. Значущість принципів у будь-якій діяльності є беззаперечною, не винятком у цьому сенсі є й інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України (далі – КСУ). Належний рівень використання КСУ практики Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) перебуває у безпосередній залежності від керівних ідей, якими послуговуються судді під час здійснення інтерпретаційної діяльності. Формування якісних правових позицій КСУ під час здійснення інтерпретаційної діяльності майже завжди пов'язане із застосуванням рішень ЄСПЛ, тому дослідження принципів застосування рішень ЄСПЛ КСУ під час здійснення такої діяльності має не лише теоретичне, а й практичне значення та спрямоване на вдосконалення інтерпретаційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з інтерпретаційною діяльністю КСУ, були предметом дослідження таких знаних науковців, як А. Єзеров [1], М. Білак [2], Ф. Веніславський [3], А. Колодій [4], Ю. Тодика [5], С. Федик [6] та ін. Втім, питання принципів такої діяльності досліджені дуже фрагментарно.

Водночас варто виокремити внесок М. Савчина [7], оскільки ним зроблено ґрунтовні висновки щодо природи та сутності принципів діяльності КСУ по тлумаченню Конституції України. Окремої уваги у цьому контексті також заслуговує дослідження принципу «дружнього ставлення до міжнародного права» у рішеннях КСУ, здійснене С. Шевчуком [8]. Принципи ж застосування КСУ в інтерпретаційній діяльності рішень ЄСПЛ досі не були предметом окремого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є визначення та характеристика принципів застосування КСУ у своїй інтерпретаційній діяльності рішень ЄСПЛ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мета цього дослідження потребує конкретизації суті принципів застосування практики ЄСПЛ в інтерпретаційній діяльності КСУ. Категорія «принципи» у загальнотеоретичній юриспруденції завжди була багатозначною, проте у найзагальнішому розумінні «принципи» – це основні, найабстрактніші, вихідні положення, засоби, правила, що визначають природу явища або процесу, його спрямованість і найсуттєвіші властивості [4, с. 514].

Близькими за значенням до терміна «принцип» є такі термінологічні словосполучення, як «основні засади», «вихідні положення», «фундаментальні основи», «основоположні ідеї», які на практиці часто використовуються в одному значенні. Окрім того, як зазначає С. Прийма, поряд із категорією «принцип» існують категорії «вимога», «цінність», «стандарт», хоча застосовувати їх як синоніми без застережень не можна, але у будь-якому разі принципи співвідносні з багатьма категоріями, що створює їх відображення як різноаспектного явища [9, с. 5].

На думку С. Погребняка, термінологічні відмінності дозволяють підкреслити складність категорії «принципи» та наголосити відразу на кількох її аспектах [10, с. 25]. Водночас вбачається, що при застосуванні категорії «принцип» слід керуватися аксіомою термінологічної визначеності й уникати застосування синонімів, обмежувати використання однопорядкових категорій із метою запобігання неоднозначного розуміння тексту.

В. Карташов визначає принципи інтерпретаційної діяльності як фундаментальні ідеї (ідеали) та вихідні нормативні начала (загальнообов'язкові вимоги, юридичні імперативи), що визначають загальну спрямованість інтерпретаційної діяльності, реалізація яких забезпечує високу її якість та ефективність у правовій сфері суспільства [11]. Недоцільним вбачається застосування у цьому визначенні для розкриття змісту категорії «принцип» категорій «вимога» та «імператив», оскільки їх зміст, хоч і подібний, але не синонімічний і дещо видозмінює саме тлумачення термінологічного словосполучення «принципи інтерпретаційної практики».

Більш точним виглядає визначення, запропоноване О. Черданцевим, а саме: «Принципи інтерпретаційної діяльності – це основні засади тлумачення як процесу пізнання змісту норм права в різноманітних юридичних документах» [12, с. 86]. Дещо іншого значення категорії «принципів інтерпретаційної діяльності» надає Ю. Тодика, котрий під принципами інтерпретаційної діяльності розуміє цілісну взаємопов'язану систему, застосування якої в сукупності дозволяє на високому рівні здійснювати офіційне і неофіційне тлумачення приписів права [5, с. 35].

Із наведених визначень вбачається, що більшість вчених дійшли згоди в тому, що принципи тлумачення норм права є фундаментальними засадами, які забезпечують ефективність і якість інтерпретаційного процесу та скеровують діяльність інтерпретатора. До основних змістових ознак принципів інтерпретації належать: походження від принципів пізнання, адже інтерпретація є саме різновидом гносеологічної діяльності; принципи інтерпретаційної діяльності є основними засадами саме діяльності, а не принципами права, це різнопорядкові категорії; принципи інтерпретаційної діяльності мають фундаментальний характер; ці принципи є орієнтирами, покликаними скеровувати інтерпретатора (орієнтуюче значення); імперативність, адже дотримання цих принципів є не опціональним, а обов'язковим, і їх недотримання спричинює наслідки у вигляді відповідної відповідальності; принципи інтерпретаційної діяльності застосовуються комплексно, а не вибірково, тому вони також є системними; підвищена стійкість і стабільність протягом невизначеного тривалого часу.

Всі ці ознаки повною мірою застосовні як до принципів інтерпретаційної діяльності взагалі, так і до принципів інтерпретаційної діяльності КСУ. Водночас принципи інтерпретаційної діяльності КСУ є більш конкретним поняттям, ніж принципи інтерпретаційної діяльності взагалі, та більш широким, ніж принципи застосування рішень ЄСПЛ КСУ, хоч і є дуже близькими за змістом і можуть бути співвіднесені як загальне та конкретне. Так, всі ці категорії є фундаментальними, стійкими у часі, імперативними засадами діяльності та наділені певними особливостями.

Враховуючи все вищенаведене, можна запропонувати визначення термінологічного словосполучення «принципи застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності». Так, під принципами застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності слід розуміти ті основні засади та імперативні, стійкі ідеї, якими послуговуються судді КСУ при застосуванні рішень ЄСПЛ під час інтерпретаційної діяльності.

Принципи застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності слід розділити на загальні та спеціальні. До загальних вбачається за доцільне віднести принципи інтерпретаційної діяльності КСУ, тобто принципи, якими керуються судді при здійсненні інтерпретаційної діяльності незалежно від того, застосовують вони рішення ЄСПЛ чи ні, та спеціальні, тобто якими керуються судді КСУ при застосуванні рішень ЄСПЛ у своїй інтерпретаційній діяльності.

До загальних належать принципи: верховенства права, правової визначеності, верховенства конституції, динамічності інтерпретації, справедливості.

Деякі автори, зокрема М. Савчин і Р. Марчук, відносять до принципів інтерпретаційної діяльності конституційного суду загалом і до загальних принципів застосування рішень ЄСПЛ КСУ також принципи прямої дії прав і основоположних свобод людини та принцип зв'язаності правом [7, с. 86].

Так, вони обґрунтовують своє твердження щодо принципу прямої дії прав і основоположних свобод людини тим, що ч. 3 ст. 8 Конституції України створює для КСУ обов'язок забезпечення прямої дії прав і свобод людини незалежно від недоліків поточного законодавства. Ф. Веніславський підкреслює, що права людини й основоположні свободи, які відображено в Конституції України як безпосередньо діюче найвище право, визначають зміст і магістральні напрями діяльності в діяльності держави, оскільки утвердження та забезпечення прав і свобод є основним обов'язком держави [3, с. 64]. Таку думку підтверджує той факт, що фундаментальні права і свободи не встановлюються у поточному законодавстві, а лише конкретизуються, у т. ч. під час здійснення КСУ інтерпретаційної діяльності. Тобто орган конституційної юрисдикції повинен керуватися пріоритетом і непорушністю прав людини й основоположних свобод, здійснювати інтерпретаційну діяльність з урахуванням неможливості обмеження прав людини та їх невідчужуваності, найвищого їх положення в системі конституційних цінностей сучасної держави.

Застосування ж принципу зв'язаності правом в інтерпретаційній діяльності КСУ обґрунтовується доктриною самообмеження конституційної юстиції. Так, метою встановлення чітких меж повноважень КСУ є унеможливлення їх перевищення самим органом. Оскільки порушення суддями КСУ меж повноважень органу може призвести до порушення принципу поділу державної влади, деформації правового статусу органу конституційної юрисдикції, що визначається Конституцією і законами України, прийнятими на її виконання; компрометації та дискредитації КСУ, падіння його авторитету та довіри до нього в суспільстві тощо. Запобігання появі та поширенню таких негативних проявів, як слушно зазначив А. Селіванов, становить не лише академічний інтерес, а і є актуальною практичною проблемою [13, с. 51]. Водночас одним із проявів цієї доктрини є аполітичність органу конституційної діяльності.

На думку Ю. Тодики, КСУ «повинен уміти самообмежуватися», не брати на себе здійснення невластивих йому завдань і функцій. Принцип розумного самообмеження не вважається обмеженням компетенції суду або скороченням його повноважень, а означає його відмову від «здійснення політики» та «спрямований на те, щоб тримати відкритим гарантоване Конституцією для інших конституційних органів поле вільної політичної організації» [5, с. 36].

З цього приводу дуже слушною вбачається позиція Т. Хабрієвої та В. Чиркіна, що «проблема самообмеження конституційного суду може виникнути і виникає передусім у зв'язку з небезпекою втрутитися до компетенції законодавчих, виконавчих або судових органів. Це можливо як при розгляді справ про конституційність нормативних актів, у спорах із компетенції, зі звернень громадян, так і при тлумаченні конституції. Зокрема, при вирішенні питань, які мають вагоме політичне значення» [14, с. 306].

Наприклад, справа за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів» від 21 травня 2019 р. № 303/2019. Цим рішенням КСУ визнав таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), Указ Президента України «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів» [15]. Справа мала не лише значний суспільний резонанс, але і покладала на КСУ відповідальність за вирішення подальшої політичної ситуації у країні. Зрозуміло, що самообмеження суддів залежить насамперед від їхньої правосвідомості та прямо пов'язане з рівнем правової кваліфікації.

Виходячи з вищенаведеного, варто погодитися, що саме коректне самообмеження суддів у ході тлу-

мачення і застосування конституції, високий рівень їх правосвідомості та морально-психологічний образ є однією з гарантій дієвості конституційного правосуддя і всієї системи поділу влади в державі.

Таким чином, застосування принципів прямої дії прав і основоположних свобод людини та принцип зв'язаності правом КСУ під час здійснення інтерпретаційної діяльності є цілком обґрунтованим, а віднесення їх до загальних принципів інтерпретаційної діяльності КСУ – закономірним.

Що ж стосується спеціальних принципів застосування КСУ рішень ЄСПЛ при здійсненні інтерпретаційної діяльності, то це питання є більш складним.

Вбачається, що до спеціальних принципів застосування КСУ рішень ЄСПЛ насамперед слід віднести принцип дружнього ставлення до міжнародного права.

З цього приводу С. Шевчук зауважив, що КСУ, здійснюючи інтерпретаційну діяльність з урахуванням рішень ЄСПЛ, дотримується принципу дружнього ставлення до міжнародного права, під яким слід розуміти звернення КСУ під час здійснення інтерпретаційної діяльності до міжнародно-правових норм, зокрема Європейської Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (далі – ЄКПЛ), а застосування ЄКПЛ без звернення до практики ЄСПЛ неможливе [8, с. 124]. Наведене визначення розкриває подвійну природу цього принципу, оскільки він водночас виступає і підставою для застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності, і вихідною засадою такого застосування.

Варто зауважити, що без використання методології, яку застосовує ЄСПЛ, неможлива належна конкретизація КСУ норм ЄКПЛ у контексті тлумачення Конституції України. Адже ЄСПЛ визначає основні стандарти тлумачення ЄКПЛ, а КСУ через призму інтерпретації Конституції України імплементує ці стандарти у вітчизняне правове поле та національну правову свідомість. По суті це означає, що КСУ у своїй інтерпретаційній діяльності застосовує рішення ЄСПЛ як наслідок виконання зобов'язань за міжнародними договорами і відповідно до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та не може уникнути стандартів розуміння сутності положень ЄКПЛ, офіційно запроваджених і визнаних учасниками міжнародного договору. Проте зазначене не обмежує змісту принципу дружнього ставлення до міжнародного права під час застосування КСУ рішень ЄСПЛ в інтерпретаційній діяльності.

Дію цього принципу можна простежити, коли у процесі застосування практики ЄСПЛ КСУ виявляється суперечність між національним законодавством і міжнародно-правовими нормами, обов'язковість яких нашою державою визнано в установленому законом порядку. У цьому разі відповідно до «принципу дружнього ставлення до міжнародного права» КСУ повинен застосувати норму міжнародного права у такому контексті, як її тлумачить ЄСПЛ у своїх рішеннях як єдиний офіційний інтерпретатор ЄКПЛ.

На думку М. Білак, рішення ЄСПЛ створюють для України умови, за яких є можливість перевірити правову систему та за необхідності зорієнтуватися для внесення необхідних змін своєчасно, щоб запобігти порушенням прав людини. Вчена обґрунтовує свою думку тим, що одним із завдань сучасної держави є приведення у відповідність внутрішньої правової системи до міжнародних стандартів, а КСУ у своїй діяльності створює національні стандарти поєднання міжнародного і національного права з метою забезпечення єдиної практики тлумачення Конституції у вітчизняній правовій системі з урахуванням норм міжнародного права, визнаних Україною у встановленому законом порядку. Національні суди, на її думку, в контексті практики конституційної юрисдикції повинні вибудовувати єдину практику забезпечення міжнародно-національних стандартів із урахуванням національних традицій і потреб сьогодення, у такий спосіб створюючи єдність правового простору та необхідний фундамент для законодавчої бази [2, с. 67].

Із вищенаведеним варто погодитися, оскільки міжнародно-правові норми, згода на обов'язковість яких надана в установленому законом порядку відповідно до ст. 9 Конституції України, стають частиною національного законодавства.

Вбачається, що одним із основних завдань КСУ при здійсненні інтерпретаційної діяльності є усунення прогалин і колізій у внутрішній правовій системі, адже чинне писане законодавство неспроможне дати відповіді на всі запитання, що виникають у судах. Тобто, застосовуючи практику ЄСПЛ при тлумаченні Основного Закону, КСУ фактично здійснює гармонізацію вітчизняного законодавства та імплементує міжнародно-правові стандарти у національну правову систему.

У цьому контексті ілюстративними є рішення КСУ від 1 червня 2016 р. № 2-рп/2016 та від 8 вересня 2016 р. № 6-рп/2016. Так, КСУ безпосередньо у тексті зазначених рішень вказав на

застосування принципу дружнього ставлення до міжнародного права. Його застосування обґрунтовується бажанням українського народу до міждержавного діалогу, що виявляється в укладенні міжнародних договорів у порядку і на умовах, передбачених ст. 9 Конституції України. Інтерес до цього діалогу зумовлений насамперед пошуком забезпечення додаткових гарантій захисту прав і свобод людини та громадянина, які, зокрема, перебувають і на наднаціональному рівні (ст. 55 і 124 Основного Закону).

Наступним спеціальним принципом є субсидіарність застосування КСУ рішень ЄСПЛ при здійсненні інтерпретаційної діяльності. Застосування цього принципу покликане убезпечити суддів від безсистемного використання рішень ЄСПЛ «для ілюстрації». Рішення ЄСПЛ повинні використовуватися КСУ у здійсненні інтерпретаційної діяльності у тому разі, якщо вітчизняна правова система не передбачає врегулювання конкретного правового питання або таке врегулювання суперечить принципам права.

Поряд із принципом субсидіарності застосування КСУ рішень ЄСПЛ при здійсненні інтерпретаційної діяльності постає необхідність дотримуватися принципу «належності» застосування КСУ рішень ЄСПЛ у своїй інтерпретаційній діяльності. Йдеться про використання якісного офіційного перекладу рішень ЄСПЛ і зіставлення правовідносин, щодо яких було прийняте рішення ЄСПЛ із обставинами, що стали підставою для здійснення КСУ інтерпретаційної діяльності. Крім того, «належність» застосування КСУ рішень ЄСПЛ у своїй інтерпретаційній діяльності змістовно включає в себе також необхідність урахування того, що рішення ЄСПЛ не є догматично непорушними. ЄСПЛ у своїх рішеннях неодноразово наголошував, що його правові позиції можуть актуалізуватися залежно від конкретних обставин прийняття того чи іншого рішення [16].

Також до спеціальних принципів слід віднести «автономність» інтерпретації із застосуванням рішень ЄСПЛ. Зміст цього принципу полягає у тому, що не завжди терміни, вжиті у ЄКПЛ і рішеннях ЄСПЛ, відповідають термінології внутрішнього законодавства, тому судді КСУ, застосовуючи у своїй інтерпретаційній діяльності рішення ЄСПЛ, повинні це враховувати. Наприклад, ст. 3 ЄКПЛ охоплені також процесуальні обов'язки держави щодо проведення ефективного розслідування за небезпідставною скаргою чи будь-якою явною вказівкою на те, що мало місце жорстоке поводження [17]. Відповідно до національного законодавства тієї чи іншої держави під терміном «розслідування» може розумітися лише певна стадія кримінального провадження, тоді як Конвенція бере до уваги весь процес від надходження скарги на жорстоке поводження чи виявлення ознак такого поводження – до винесення судом рішення у справі. У такому разі слід враховувати тлумачення тексту ЄКПЛ, яке надається ЄСПЛ із урахуванням змісту правовідносин, стосовно яких його було надано, та застосовувати не дослівний переклад, а накладення національної юридичної термінології на застосовану ЄСПЛ еквівалентно.

Висновки. Під принципами застосування КСУ рішень ЄСПЛ у своїй інтерпретаційній діяльності слід розуміти основні засади та імперативні, стійкі ідеї, якими послуговуються судді КСУ при застосуванні рішень ЄСПЛ під час інтерпретаційної діяльності.

Принципи інтерпретаційної діяльності КСУ та принципи застосування КСУ рішень ЄСПЛ в інтерпретаційній діяльності співвідносяться як загальне та конкретне. На застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності поширюються загальні принципи інтерпретаційної діяльності КСУ, тому їх можна також назвати загальними принципами застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності. До цих принципів належать: верховенство права, правова визначеність, верховенство конституції, динамічність інтерпретації, справедливість, пряма дія прав та свобод і принцип зв'язаності правом (принцип самообмеження КСУ). До спеціальних принципів застосування рішень ЄСПЛ КСУ в інтерпретаційній діяльності слід віднести принцип дружнього ставлення до міжнародного права, принцип субсидіарності застосування рішень ЄСПЛ, «належності» застосування КСУ рішень ЄСПЛ в інтерпретаційній діяльності та принцип «автономності» інтерпретації із застосуванням рішень ЄСПЛ.

Список літератури:

1. Єзеров А. Інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 38–45.

2. Білак М. Формування Конституційним Судом України правових стандартів людино центричної спрямованості. *Альманах права*. 2017. № 8. С. 64–66.

3. Веніславський Ф. Інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України в механізмі забезпечення стабільності конституційного ладу. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 61–69.
4. Колодій А. Принципи права: ґенеза, поняття, класифікація, місце і роль у правовій системі України. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. Т. 1 : Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України / за заг. ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. Харків : Право. 2008. 693 с.
5. Тодика Ю. Питання меж тлумачення КСУ і законів України. *Вісник Академії правових наук України.* 2001. № 4 (27). С. 32–38.
6. Федик С. Особливості тлумачення юридичних норм щодо прав людини (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України) : дис. … канд. юрид. наук : 12.00.02. Львів, 2002. 215 с.
7. Савчин М., Марчук Р. Основні принципи діяльності КСУ по тлумаченню Конституції України. *Часопис Київського Університету права.* 2009. № 2. С. 84–89.
8. Шевчук С. Узгодженість практики ЄСПЛ та Конституційного Суду України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2011. № 4–5. С. 122–130.
9. Прийма С.В. Принципи тлумачення норм права : автореф. дис. … канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2011. 19 с.
10. Погребняк С. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія. Харків : Право. 2008. 240 с.
11. Карташов В. Юридическая технология или юридическая техника? Некоторые методологические аспекты исследования. *Юридическая техника*. 2007. № 1. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/yuridicheskaya-tehnologiya-ili-yuridicheskaya-tehnika-nekotorye-metodologicheskie-aspekty-issledovaniya.
12. Черданцев А. Толкование права и договора : учебное пособие. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 381 с.
13. Селіванов А. Самообмеження компетенції Конституційного Суду України як умова застосування конституційної юрисдикції. *Публічне право*. 2018. № 3. С. 47–58.
14. Хабриева Т.Я., Чиркин В.Е. Теория современной конституции. Москва : НОРМА. 2005. 719 с.
15. Рішення КСУ по справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів» від 21 травня 2019 р. № 303/2019. URL: http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-vyznav-konstytuciynym-ukaz-prezydenta-pro-dostrokove-prypynennya-povnovazhen-verhovnoyi.
16. Ющенко Т. Практика ЄСПЛ: переосмислити не можна застосувати. URL: https://pravo.ua/praktika-iespl-pereosmisliti-ne-mozhna-zastosovuvati/.
17. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи. Міжнародний документ від 04 листопада 1950 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

Synytsyn P.M. PRINCIPLES OF APPLICATION OF DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS BY THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE IN THE INTERPRETATION ACTIVITY

The article has been devoted to characterization of principles of application of decisions of the European Court of Human Rights by the Constitutional Court of Ukraine in its interpretive activity. The article has described the relation between the principles of interpretative activity of the Constitutional Court of Ukraine and the principles of application the judgments of the European Court of Human Rights in the its interpretative activities, in the article had stated that these categories are related as general and specific. The author has proposed to define the principles of application of the decisions of the European Court of Human Rights by the Constitutional Court of Ukraine in its interpretative activity as the basic principles and imperative, stable ideas, which are served by the judges of the Constitutional Court of Ukraine in the application of the decisions of the European Court of Human Rights in the course of the interpretative activities of the Constitutional Court of Ukraine. The article also has proposed to distinguish the general and specific principles of application of the decisions of the European Court of Human Rights by the Constitutional Court of Ukraine in its interpretative activities. It is concluded that the general principles of application of the decisions of the European Court of Human Rights by the Constitutional Court of Ukraine include: the rule of law, legal certainty, the supremacy of the constitution, the dynamism of interpretation, justice, direct effect of rights and freedoms and the principle of bound by law (the principle of self-limitation of the Constitutional Court of Ukraine). Special principles include the principles of amicable attitude to international law, the subsidiarity of the application of the decisions of the European Court of Human Rights, the "belonging" to the application of the decisions of the European Court of Human Rights in its interpretative activity by the Constitutional Court of Ukraine, and the principle of "autonomy" of interpretation with the application of the decisions of the European Court of Human Rights human. It has been noted that the proper application of the principles of interpretation by the Constitutional Court of Ukraine, including the application of judgments of the European Court of Human Rights, has not only theoretical but also practical significance for the domestic legal reality.

Key words: *Constitutional Court of Ukraine, decisions of the European Court of Human Rights, principles of interpretative activity, general principles of interpretative activity, special principles of application of decisions of the European Court of Human Rights by the Constitutional Court of Ukraine in its interpretive activities.*